

Verslag

Onderwerp

Technische briefing toezicht op AI-verordening (18 november, Utrecht)

Op maandag 18 november organiseerden de AP en de RDI in Utrecht een technische briefing voor stakeholders over het toezicht op AI-verordening. Tijdens deze bijeenkomst gaven Sven Stevenson (directeur Directie Coördinatie Algoritmes, AP) en Huub Janssen (voorzitter Werkgroep Toezichthouders op AI, RDI) een toelichting op het voorgestelde toezichtsmodel voor de AI-verordening. Kernpunten waren daarbij de samenwerking, coördinatie en het optimaal benutten van expertise op gebied van grondrechten en veiligheid door toezichthouders.

De bijeenkomst is bezocht door vertegenwoordigers van veel verschillende organisaties. Meer dan 50 vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, maar ook overheden en andere toezichthouders waren aanwezig. Er is een uitleg gegeven over de toezichtsstructuur die daarna aan de hand van verschillende casussen verder is toegelicht. Ook was er tijdens de bijeenkomst gelegenheid om vragen te stellen en inzichten te delen met de toezichthouders.

Een deel van de vragen uit de zaal had betrekking op de aard en kenmerken van het toezicht op de AI-verordening. Daarbij kwam naar voren dat de het toezicht op de verordening een bijzondere vorm van horizontaal "producttoezicht" is. De verordening regelt namelijk het toezicht op eisen aan een nieuwe technologie die kan worden toegepast in veel verschillende sectoren en domeinen. Verder gaat het om toezicht op AI systemen die zowel geïntegreerd kunnen zijn in fysieke producten als standalone systemen. Daarnaast is de toezichtstaak breed en complex omdat de verordening ziet op een brede waaier aan risico's (van cyberveiligheid tot non-discriminatie) en ook andere actoren dan ontwikkelaars – namelijk gebruiksverantwoordelijken – zich aan regels hebben te houden.

Vanuit diverse vertegenwoordigers was interesse in hoe de samenwerking tussen toezichthouders er in de praktijk uit komt te zien. Een kernpunt in het advies van de toezichthouders is de noodzaak tot nauwe samenwerking tussen toezichthouders. Het toezicht op AI-systemen moet in nauwe samenwerking gebeuren met toezichthouders die vanuit een specifieke expertise of sector zicht hebben op effecten van AI, zoals bijvoorbeeld het College voor de Rechten van de Mens of de Arbeidsinspectie. Om complexiteit van de AI-verordening voor organisaties te verminderen, zullen de toezichthouders op AI nadrukkelijk samenwerken en afstemmen. Met het adviestraject over de AI-verordening, waar meer dan 20 toezichthouders bij betrokken waren, is daarvoor al een basis gelegd. Ook wordt er in de pilot voor de AI-sandbox al intensief samengewerkt om ontwikkelaars een antwoord te geven op hun vragen over innovatieve AI-toepassingen.

Aanwezigen vestigden ook aandacht op duidelijke en hanteerbare kaders door de toezichthouders. In het toezichtsmodel voor de AI-verordening zullen toezichthouders nauw moeten samenwerken bij het geven van kaders. Vanuit de zaal werd het belang onderstreept van eenduidige uitleg en toepassing van de regelgeving. Bijvoorbeeld als het gaat om de transparantieregels. Ter sprake kwam dat er op Europees niveau op hoofdlijnen duidelijkheid zal moeten komen, maar dat de uitleg van regels van casus of sector kan verschillen en dat nationale toezichthouders een taak hebben om guidance uit te werken die ook aansluit bij de nationale praktijk.

Datum
21 november 2024

Verder waren er vragen over de (korte) tijdslijnen in de AI-verordening. Zo gaan de verboden al in per februari 2025. De toezichthouders hebben aangegeven voor die tijd waarschijnlijk nog niet te zijn aangewezen. Dat is naar verwachting wel zo als de regels voor de eerste hoog risico AI-systemen – vanaf augustus 2026 – van toepassing zijn. Hierbij moet rekening worden gehouden dat de standaarden mogelijk nog niet gereed zijn. Toegelicht is dat de AI-verordening en de toepassing ervan in de praktijk ook voor de toezichthouders vragen meebrengt. In die zin zit iedereen, van overheid tot bedrijfsleven, maar ook de toezichthouders, voorlopig nog in dezelfde beginfase waarbij in gezamenlijkheid ontdekt moet worden wat de AI-verordening precies met zich meebrengt. Voor toezichthouders is er daarom de komende tijd met name een rol weggelegd in (i) het ophalen en samenbrengen van vragen vanuit een brede waaier aan stakeholders, (ii) het geven van voorlichting waar mogelijk en (iii) het bieden duidelijkheid waar dat kan.

Tot slot kwamen ook andere onderwerpen aan de orde die nog nadere uitwerking behoeven. Voorbeelden zijn de aanmelding van de conformiteitsbeoordelingsinstanties; een (uniform) klachtloket; de overeenkomsten tussen toezichthouders; de rol van de rechtspraak in het toezicht; en de verhouding tot Europese AI Office in het toezicht op general purpose AI-modellen. De boodschap van de toezichthouders was: de advisering is eigenlijk nog maar het begin; het echte werk moet nog beginnen. Daarvoor is dialoog met stakeholders van grote waarde.

Het eindadvies van de AP en de RDI over het toezicht op de AI-verordening is op 7 november gepubliceerd en aangeboden aan de departementen. Zie voor meer informatie over het advies en het advies zelf: [Eindadvies toezicht op AI: sectoraal en centraal gecoördineerd | Autoriteit Persoonsgegevens](#)